

ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI

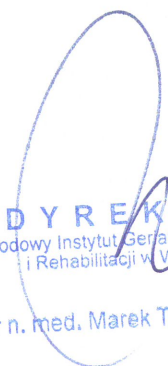
Narodowego Instytut Geriatrii Reumatologii
i Rehabilitacji

im. prof. dr hab. Med. Eleonory Reicher

z siedzibą w Warszawie, przy ul. Spartańskiej 1

NIP - 525-001-10-42

REGON – 000288567

DYREKTOR
Narodowy Instytut Geriatrii, Reumatologii
i Rehabilitacji w Warszawie
Dr n. med. Marek Tombarkiewicz

obowiązuje od dnia 01.01. 2021 r.

1. Narodowy Instytut Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji im. prof. dr hab. med. Eleonory Reicher w Warszawie (zwany dalej Instytutem) prowadzi rachunkowość zgodnie z:

- a) ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 1994 nr 121 poz. 591 z późn. zm.), dalej ustawą o rachunkowości,
- b) ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. z 2010 nr 96 poz. 618 z późn. zm.),
- c) ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2011 nr 112 poz. 654 z późn. zm.),
- d) w zakresie nieobjętym ustawą o rachunkowości Instytut stosuje krajowe standardy rachunkowości. Stosowanie krajowych standardów rachunkowości nie może być sprzeczne z ustawą o rachunkowości i/lub rozporządzeniem wykonawczym.
- e) w przypadku nieuregulowania istotnych zagadnień występujących w Instytucie powyższymi aktami, Kierownik Jednostki decyduje w formie pisemnej o zastosowanym rozwiązaniu, opisując to rozwiązanie w informacji dodatkowej przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.

2. Rok obrotowy i okresy sprawozdawcze

- a) Rokiem obrotowym dla Instytutu jest rok kalendarzowy (art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości).
- b) Okresem sprawozdawczym jest okres jednego miesiąca. Okres miesiąca jest podstawą do dokonania sumowań obrotów w dzienniku oraz na kontach księgi syntetycznej i ksiąg analitycznych, a także do ich wzajemnego uzgadniania (art. 3 ust. 8 ustawy o rachunkowości).
- c) Zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej za poszczególne okresy sprawozdawcze sporządza się tak aby pochodzące z nich informacje umożliwiły sporządzenie przez jednostkę obowiązujących terminowych

deklaracji, rozliczeń, sprawozdań (art. 24 ust. 5 ustawy o rachunkowości).

- d) Zestawienie sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych oraz zestawienie obrotów i sald za rok obrotowy sporządza się, co najmniej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych nie później niż do 85 dni po dniu bilansowym (art. 24 ust. 5 i art. 18 ust. 1 ustawy o rachunkowości).

3. Księgi rachunkowe i podstawowe zasady prowadzenia rachunkowości

3.1 Księgi rachunkowe

Celem rachunkowości jest prawidłowe, rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej, wyniku finansowego oraz rentowności jednostki.

- 3.1.1 Księgi rachunkowe prowadzi się w siedzibie Instytutu, tj. w Warszawie przy ul. Spartańskiej 1.
- 3.1.2 Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze ujmowane są w księgach rachunkowych i wykazywane w sprawozdaniach finansowych zgodnie z ich treścią ekonomiczną.
- 3.1.3 Dowody księgowe i sporządzane na ich podstawie księgi rachunkowe i oraz sprawozdania finansowe są wyrażone w języku polskim i w walucie polskiej. Wartości wyrażone w walucie obcej są przeliczone na złote po kursie właściwym dla danej waluty zgodnie z obowiązującymi przepisami i rodzajem operacji gospodarczej (kasowa, memoriałowa) i zapisane na dowodzie źródłowym.
- 3.1.4 Przy dokonaniu wyboru zasad i metod oraz sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych spośród dopuszczalnych ustawą o rachunkowości, dostosowując je do potrzeb Instytutu, zachowano:
- a) zasadę rzetelnego obrazu wynikającą z zapisów (art. 4 ust. 1 ustawy o rachunkowości),
  - b) zasadę ciągłości (art. 5 ust. 1 ustawy o rachunkowości),
  - c) zasadę kontynuacji działalności (art. 5 ust. 2 ustawy o rachunkowości),
  - d) zasadę współmierności - memoriału (art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości),
  - e) zasadę ostrożności (art. 7 ustawy o rachunkowości),
  - f) zasadę istotności (art. 8 ustawy o rachunkowości).

3.2 Ewidencję księgową w Instytucie prowadzi się z wykorzystaniem komputerowej techniki i przetwarzania danych (za prawidłowość i dobór oprogramowania użytkowego odpowiada kierownik jednostki) przy użyciu programów:

a) firmy Info Medica, od 01.01.2021 r.:

- Finanse i Księgowość,
- Gospodarka Materiałowa,
- Kalkulacja Kosztów Leczenia,
- Kasa,
- Koszty,
- Rejestr Bankowy,
- Rejestr Sprzedaży,
- Rejestr VAT,
- Rejestr Zakupu,
- Środki Trwałe,
- Windykacje,
- Wycena Procedur Medycznych,
- Wyposażenie,
- Zamówienia Publiczne

b) firmy Asseco S.A. od 30.06. 2014r.:

- Płace,
- Kadry.

Zbiory danych tworzące księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach, danych z określeniem struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji stanowią całości ksiąg rachunkowych.

Dostęp do wyżej wymienionych programów mają tylko upoważnieni użytkownicy, poprzez indywidualnie założone konta systemowe. Konta użytkowników są zabezpieczone hasłem oraz posiadają ściśle określone uprawnienia. Program wymusza na użytkowniku okresową zmianę hasła.

3.3 Księgi rachunkowe w Instytucie w Warszawie składają się z:

3.3.1 Dziennika (dzienniki cząstkowe) - służy do zapisywania w porządku chronologicznym, dzień po dniu w danym okresie sprawozdawczym, danych o operacjach gospodarczych, których zapisy dokonywane są w sposób

chronologiczny, a sumy zapisów (obroty) opatrzone są kolejnym, ciągłym numerem w roku.

- 3.3.2 Konta księgi głównej (ewidencji syntetycznej).- służą do ujęcia każdej operacji gospodarczej według zasad podwójnego zapisu, w porządku systematycznym, na kontach wymienionych w wykazie (Załącznik nr 1).
- 3.3.3 Ustala się trzycyfrowy lub dłuższy symbol kont syntetycznych określonych w załączonym Planie kont wykazie ksiąg rachunkowych (Załącznik nr 1).
- 3.3.4 Instytut prowadzi zakładowy plan kont na podstawie wzorcowego planu kont omówionego w „Rachunkowości podmiotów leczniczych” autorstwa Jolanty Chluski z 2014 roku. oraz wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie zaleceń dotyczących standardu rachunku kosztów u świadczeniodawców z dnia 26 października 2020 roku.
- 3.3.5 Projekty finansowane lub współfinansowane ze środków Unii Europejskiej prowadzone są na odrębnych kontach księgowych. Zasady ewidencji określa Załącznik nr 2.
- 3.3.6 Na konta syntetyczne wprowadza się pod datą otwarcia ksiąg rachunkowych salda początkowe aktywów i pasywów, a następnie dokonuje za kolejne miesiące zapisów zarejestrowanych równocześnie w dzienniku.
- 3.3.7 Zapisów na koncie księgi głównej dokonuje się w kolejności chronologicznej.
- 3.3.8 Na koniec każdego miesiąca sporządza się komputerowe zestawienie obrotów i sald kont syntetycznych zawierające m.in. salda kont na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obroty za miesiąc i narastająco od początku roku obrotowego oraz salda na koniec miesiąca. Obroty tego zestawienia powinny być zgodne z narastającymi od początku roku obrotowego obrotami dziennika.
- 3.3.9 Konta ksiąg pomocniczych (analitycznych) - służą uszczegółowieniu i uzupełnieniu kont księgi głównej. Prowadzi się je w porządku systematycznym jako wyodrębniony system kont, uzgodniony z zapisami kont księgi głównej.

Konta ksiąg pomocniczych prowadzi zgodnie z zapisami (atr.17 ust. 1 ustawy o rachunkowości) w szczególności dla:

- a) środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych),
- b) rozrachunków z kontrahentami,

- c) rozrachunków z pracownikami,
- d) operacji sprzedaży (kolejno numerowane własne faktury i inne dowody ze szczególnością niezbędną dla celów podatkowych),
- e) operacji zakupu (obce faktury i inne dowody, ze szczególnością niezbędną dla wyceny składników majątkowych do celów podatkowych),
- f) kosztów i istotnych dla jednostki składników aktywów,
- g) operacji gotówkowych.

3.3.10 Zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej oraz zestawienie sald kont ksiąg pomocniczych, sporządza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego nie rzadziej niż na koniec miesiąca.

3.3.11 Wykaz inwentaryzowanej grupy składników aktywów spełnia zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej oraz zestawienia sald kont ksiąg pomocniczych sporządzone na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych.

3.4 Ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność następuje najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy.

3.5 Każdą operację gospodarczą, która nastąpiła w danym miesiącu wprowadza się do ksiąg tego miesiąca.

3.6 Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są wyłącznie dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zwane "dowodami źródłowymi", tj.:

- a) zewnętrzne obce - otrzymane od kontrahentów,
- b) zewnętrzne własne- przekazane w oryginale kontrahentom,
- c) wewnętrzne - dotyczące operacji wewnątrz jednostki, a także własne;
- d) zbiorcze - służące do dokonania łącznych zapisów zbiorczych dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione,
- e) korygujące poprzednie zapisy,
- f) zastępcze - wystawione do czasu otrzymania zewnętrznego obcego dowodu źródłowego,
- g) rozliczeniowe - ujmujące już dokonane zapisy według nowych kryteriów kwalifikacyjnych.

W wyjątkowych przypadkach kierownik jednostki może zezwolić na udokumentowanie operacji gospodarczej za pomocą dowodów zastępczych, sporządzonych przez osoby dokonujące operacji. Nie może to dotyczyć operacji gospodarczych, których przedmiotem są zakupy opodatkowane podatkiem od towarów i usług.

3.7 Dowody księgowe muszą zawierać (art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości):

- a) określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego,
- b) określenie stron, nazwy, adresy stron dokonujących operacji gospodarczej,
- c) opis operacji i jej wartość, jeżeli to możliwe, określoną także w jednostkach naturalnych,
- d) datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą – także datę sporządzenia dowodu, i podpis wystawcy dowodu,
- e) stwierdzenie sprawdzenia, zakwalifikowania i zatwierdzenia dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych poprzez wskazanie sposobu ujęcia (dekretacja) w księgach rachunkowych, wskazanie miesiąca oraz podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

3.8 Księgi rachunkowe prowadzi się rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco.

Księgi rachunkowe uznaje się za:

- a) rzetelne, jeśli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty,
- b) bezbłędne, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania dowody księgowe dotyczące operacji gospodarczych dokonanych w miesiącu, zapewniono ciągłość zapisów i bezbłądność działania stosowanych procedur obliczeniowych,
- c) sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania procedur obliczeniowych,
- d) prowadzone na bieżąco, jeżeli umożliwiają sporządzenie w terminie sprawozdań finansowych i innych deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych.
- e) dowód księgowy opiewający na waluty obce powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską według kursu obowiązującego

w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej. Wynik przeliczenia zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie chyba że system danych zapewnia automatyczne przeliczanie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk.

3.9 Poprawianie błędnego zapisu księgowego dokonuje się poprzez:

- a) skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej z zachowaniem czytelności błędnego zapisu oraz podpisanie poprawki i umieszczenie daty,
- b) wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu zawierającego korekty błędnych zapisów dokonywane tylko zapisami dodatnimi lub tylko ujemnymi.

4. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego

4.1. Wyceny aktywów i pasywów w ewidencji księgowej dokonuje się;

- a) na moment ich wprowadzenia do ksiąg rachunkowych,
- b) na dzień bilansowy.

4.2 Wycena aktywów i pasywów:

- a) wieczyste użytkowanie gruntów wycenione zostało według cen nabycia,
- b) środki trwałe i wartości niematerialne i prawne wycenione są według cen nabycia lub wartości po aktualizacji wyceny środków trwałych, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub odpisy z tytułu utraty wartości,
- c) środki trwałe w budowie - w wysokości ogółem kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem, pomniejszone o odpisy z tytułu wartości,
- d) rzeczowe składniki aktywów obrotowych (zapasy) - według cen zakupu lub kosztów wytworzenia nie wyższych od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy,
- e) należności i udzielone pożyczki - w kwocie wymagalnej zapłaty z zachowaniem zasady ostrożności,
- f) zobowiązania - w kwocie wymagającej zapłaty,
- g) rezerwy - w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości,
- h) kapitały własne - w wartości nominalnej,

- i) pozostałe aktywa i pasywa – w wartości nominalnej,
- j) aktywa i pasywa wyrażone w walucie obcej wyceniane są według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego

4.3 Amortyzacja (umorzenie) środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.

4.3.1 Odpisy amortyzacyjne dokonywane są zgodnie z ustawą z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1992 r. nr 21 poz. 86 z późn. zm.).

4.3.2 Stawki amortyzacyjne określone są na podstawie obowiązujących Tabel Klasyfikacji Środków Trwałych (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów), w dniu przyjęcia do użytkowania środka trwałego.

4.3.3 Środki trwałe o niskiej jednostkowej wartości (poniżej 10.000 zł) amortyzowane są jednorazowo - tj. w 100%.

4.3.4 Odpisy amortyzacyjne dokonywane są drogą systematycznego, planowanego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji.

4.3.5 Rozpoczęcie amortyzacji następuje od następnego miesiąca, od chwili przyjęcia go na stan jednostki a zakończenie - nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) z wartością początkową lub przeznaczenie go do sprzedaży bądź likwidacji.

4.3.6 Odpisy amortyzacyjne obciążają koszty Instytutu.

4.4 Ulepszenie środków trwałych.

4.4.1 Ulepszenie środka trwałego, zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o rachunkowości, polega na przebudowie, rozbudowie, modernizacji lub rekonstrukcji powodując, że wartość użytkowa tego środka po zakończeniu ulepszenia przewyższa posiadaną przy przyjęciu do używania wartość użytkową.

4.4.2 Ulepszenie środka trwałego ma miejsce w wyniku przebudowy, rozbudowy,

rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji gdy suma wydatków poniesionych na ich przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację w danym roku podatkowym przekracza 10.000 zł i wydatki te powodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do wartości z dnia przyjęcia środków trwałych do używania, mierzonej w szczególności okresem używania, zdolnością wytwórczą, jakością produktów uzyskiwanych za pomocą ulepszonych środków trwałych i kosztami ich eksploatacji. (art.16g ust. 13 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych Dz. U. z 1992 r. nr 21 poz. 86 z późn. zm.)

4.4.3 Wartość początkową ulepszonych środków trwałych, powiększa się o sumę wydatków na ich ulepszenie, w tym także o wydatki na nabycie części składowych lub peryferyjnych, których jednostkowa cena nabycia przekracza 10.000 zł.

5. Okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów

Instytut powołuje na podstawie zarządzenia Dyrektora, komisje inwentaryzacyjne i zespoły spisowe w celu przeprowadzenia inwentaryzacji.

Inwentaryzacja przeprowadzana jest zgodnie z art. 26 ustawy o rachunkowości.

Przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji są dokumentowane oraz ewidencjonowane w księgach rachunkowych zgodnie (art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości).

Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany rozliczane są zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

6. Ochrona danych

6.1 Księgi rachunkowe Instytutu przechowywane są w zakresie zgodnym z art. 71 ustawy o rachunkowości.

6.2 Systematycznie tworzone są kopie zapasowe ksiąg rachunkowych przechowywane na rezerwowych nośnikach danych.

6.3 Miejscem przechowywania zapasowych kopii ksiąg rachunkowych jest siedziba Instytutu - Warszawa ul. Spartańska 1.

6.4 Sposób i okresy przechowywania danych zgodne są z art. 73 i art. 74. ustawy o rachunkowości.

7. Bilans

7.1 Aktywa

7.1.1 AKTYWA TRWALE

Obejmują:

- a) Środki trwałe
- b) Środki trwałe w budowie
- c) Wartości niematerialne i prawne
- d) Odpisy umorzeniowe środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

Ewidencja szczegółowa umożliwia:

- ustalenie wartości początkowej poszczególnych środków trwałych,
- obliczenie odpisów amortyzacyjnych do celów ustalenia wyniku finansowego jak i dla potrzeb podatkowych,
- grupowanie środków trwałych w układzie wymaganym dla potrzeb sprawozdawczości.

Dla potrzeb wewnętrznych prowadzona jest szczegółowa ewidencja środków trwałych zarówno do ich wartości, jak i miejsca użytkowania.

Ewidencja pozabilansowa jest prowadzona w przypadku obcych środków trwałych.

7.1.2 AKTYWA OBROTOWE

- a) Zapasy (materiały)
- b) Należności krótkoterminowe
- c) Inwestycje krótkoterminowe

d) Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

7.1.2.1 Zapasy (materiały)

- a) Ewidencja przychodów, rozchodów i stanu zapasów stanowiących własność jednostki dostosowana jest do jej potrzeb.
- b) Rozliczenie zakupu materiałów (różnego rodzaju asortymenty jest za pośrednictwem konta „300”.
- c) Materiały zakupione ujmowane są w księgach rachunkowych według cen nabycia .
- d) Rozchody poszczególnych asortymentów materiałowych wycenia się stosując metodę FIFO "pierwsze weszło - pierwsze wyszło”.
- e) Pozostałe odchylenia od cen ewidencyjnych rozliczane są raz na kwartał.
- f) Z uwagi na znikomą wartość odchyleń debetowych jak i kredytowych nie jest rozliczane za pomocą wskaźnika odchyleń lecz bezpośrednio zalicza się pozostałe koszty lub przychody operacyjne.
- g) Wycena zapasów na dzień bilansowy ma być zgodna z art. 28 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości.

7.1.2.2 Należności krótkoterminowe

- a) Ewidencja obejmuje wszelkie krajowe i zagraniczne rozrachunki w zakresie:
  - dostaw i usług,
- b) z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i inne publiczno-prawne, do których stosuje się postanowienie Ordynacji Podatkowej,
- c) z tytułu wynagrodzeń,
- d) z pracownikami z innych tytułów niż wynagrodzenia,
- e) z tytułu pożyczek,
- f) z tytułu niedoborów i szkód,
- g) należności dochodzone na drodze sądowej,
- h) pozostałe rozrachunki wyżej nie wymienione,
- i) odpisy aktualizujące należności.

Ewidencja prowadzona jest w sposób wyodrębniony dla poszczególnych rodzajów rozrachunków w podziale na poszczególnych kontrahentów.

Do należności krótkoterminowych zaliczane są należności, do których termin

spląty przypada w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Należności długoterminowe są to należności, w których data spląty przypada w kresie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.

7.1.2.3 Inwestycje krótkoterminowe

- a) Ewidencja obejmuje krajowe środki pieniężne, mające postać gotówki i środków zgromadzonych na rachunkach bankowych.
- b) Sposób prowadzonej ewidencji jest szczegółowy i dostosowany do potrzeb Instytutu.
- c) Wartość nominalna środków pieniężnych na rachunkach bankowych obejmuje również odsetki dopisane do stanu rachunku przez bank. Wyjątek stanowią odsetki od środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, które zwiększają ten fundusz, a nie przychody jednostki.

7.1.2.4 Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

W ewidencji księgowej Instytutu ujmowane są koszty poniesione w bieżącym okresie sprawozdawczym lecz dotyczące przyszłych okresów (zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o rachunkowości).

7.2 Pasywa

7.2.1 FUNDUSZE WŁASNE

W Instytucie fundusze własne tworzone są zgodnie z art. 19 ust. 1-2 ustawy o instytutach badawczych. Podstawowe fundusze własne to:

- a) Fundusz jednostki badawczo-rozwojowej (statutowy),
- b) Fundusz rezerwowy – (min. 8% zysku netto z roku ubiegłego)
- c) Fundusz z aktualizacji wyceny,
- d) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, który tworzy się na zasadach określonych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.)
- e) oraz Instytut może tworzyć fundusze dodatkowe: fundusz badań własnych, fundusz stypendialny, fundusz wdrożeń i fundusz nagród (art. 19 ust. 2 ustawy

o instytutach badawczych).

7.2.2 Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania.

7.2.2.1 Rezerwy:

- a) Instytut może tworzyć rezerwy z tytułu przyszłych zobowiązań, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty z transakcji gospodarczych w toku, w tym operacji kredytowych, skutków toczącego się postępowania sądowego,
- b) przyszłe zobowiązania spowodowane restrukturyzacją, jeżeli na podstawie odpowiednich przepisów, umów planów istnieje możliwość w sposób wiarygodny oszacunkować wartość tych zobowiązań,
- c) rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne, jeżeli stanowią one istotną kwotę, przyjmując określony próg istotności.

W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego w Instytucie, jako istotne traktuje się kwoty, które przekraczają 1% sumy bilansowej za poprzedni okres sprawozdawczy w przypadku wielkości bilansowych lub te kwoty, które przekraczają 1% przychodów w przypadku wielkości wynikowych.

7.2.2.2 Zobowiązania

W Instytucie zobowiązania muszą wynikać z rozrachunków z dostawcami z tytułu zakupów towarów, materiałów, usług.

Zobowiązania prowadzone są w dokładnym podziale analitycznym dla każdego kontrahenta z podziałem:

- o okresie wymagalności do 12 miesięcy
- o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy

Zobowiązania wyceniane są na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty. Nominalne zobowiązania powiększa się o odsetki należne na dzień bilansowy. Odstępuje się od naliczania odsetek tylko wtedy, gdy:

- w umowach z dostawcami wyraźnie uregulowano sprawę odstąpienia od naliczania odsetek za nieterminową zapłatę zobowiązań,
- jednostka posiada pisemne oświadczenie reprezentantów dostawcy dotyczące odstąpienia dochodzenia odsetek za nieterminową zapłatę zobowiązań.

Odsetki naliczone przez kontrahenta zwiększają konta rozrachunków z kontrahentami.

W przypadku zobowiązań wyrażonych w walucie obcej przelicza się na walutę polską po kursie sprzedaży stosowanej przez bank lecz nie niżej od wartości ustalonej na ten dzień po kursie średnim określonym przez NBP.

7.2.2.3 Rozliczenia międzyokresowe

a) Rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmują poszczególne zarachowania przychodów przyszłych okresów a przede wszystkim:

- środki pieniężne w formie dotacji na sfinansowanie nabycia środków trwałych, środków trwałych w budowie,
- środki pieniężne w formie dotacji na sfinansowanie prac badawczo- rozwojowych,
- dodatkowe kwoty podwyższające należności i roszczenia nie objęte odpisem aktualizującym. Na dzień bilansu kwotę należności (roszczenia) zmniejsza się o kwotę dokonanego odpisu aktualizującego wartość należności, figurujące jako saldo kredytowe konta "Odpisy aktualizujące wartość należności",
- przyjęcie nieodpłatnie (w tym również w drodze darowizny) środków trwałych.

b) W przypadku ewidencji dotyczącej zmniejszenia rozliczenia międzyokresowych przychodów stosuje się:

- koszty odpowiadające odpisom amortyzacyjnym od środków trwałych i kosztów prac rozwojowych sfinansowanych ze środków zarachowanych do rozliczeń międzyokresowych,
- koszty odpowiadające odpisom amortyzacyjnym od nieodpłatnie

otrzymanych (w tym darowizny) środków trwałych wartości niematerialnych i prawnych.

7.2.2.4 Rozliczenie wyniku finansowego

Służy do ewidencji do rozliczenia wyniku finansowego za rok bieżący jak i nie podzielonego za lata ubiegłe w tej części, która nie podlega podziałom obowiązkowym obciążeniom wyniku finansowego.

Skutki błędów podstawowych ujawnionych w roku obrotowym a popełnionych w latach poprzednich należy ewidencjonować poprzez "rozliczenie wyniku finansowego"

Ewidencja pozabilansowa jest prowadzona w przypadku weksli i obcych środków trwałych.

8 Rachunek zysków i strat

- a) Rachunek zysków i strat sporządzany jest w wersji porównawczej zgodnie z art. 47 ustawy o rachunkowości.
- b) Zgodnie z art. 64 ustawy o rachunkowości Instytut podlega badaniu sprawozdania finansowego i jest zobowiązany do ogłaszania za każdy rok obrotowy.
- c) Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy o instytutach badawczych strata netto w pierwszej kolejności jest pokrywana z funduszu rezerwowego, a w przypadku gdy strata netto będzie wyższa niż fundusz rezerwowy, pozostała część straty zostanie pokryta z funduszu statutowego.
- d) Zgodnie z art. 19 ust. 4 ustawy o instytutach badawczych zysk brutto Instytutu z działalności określonej w art. 2 ust. 1–3 tejże ustawy oraz zysk netto z działalności określonej w art. 2 ust. 4 przeznacza się na działalność podstawową instytutu określoną w art. 2 ust. 1 poprzez zwiększenie:
  - funduszu rezerwowego;
  - funduszu badań własnych;
  - funduszu nagród;

- zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.
- e) Zgodnie z art. 19 ust. 5 ustawy o instytutach badawczych Dyrektor Instytutu przedstawia do zatwierdzenia Ministrowi Zdrowia nadzorującemu Instytut, wniosek dotyczący podziału zysku, po zaopiniowaniu przez Radę Naukową. Minister Zdrowia nadzorujący Instytut, mając na względzie dbałość o prawidłowe funkcjonowanie Instytutu, może dokonać innego niż wnioskowany podziału zysku.
- f) Niewykorzystane w danym roku kalendarzowym środki funduszy Instytutu przechodzą na rok następny (art. 19 ust. 6 ustawy o instytutach badawczych).

8.1 Przychody

Konto zespołu" 7" - wykazane w załączniku nr 1 służy do ewidencji:

- a) przychodów ze sprzedaży działalności,
- b) przychodów ze sprzedaży działalności leczniczej – NFZ,
- c) przychodów z działalności komercyjnej,
- d) przychodów z pozostałej działalności leczniczej,
- e) przychodów z tytułu umów rezydenckich,
- f) przychodów z tytułu działalności statutowej
- g) przychodów z tytułu projektów unijnych,
- h) przychodów z tytułu działalności dydaktycznej,
- i) przychodów z tytułu sprzedaży usług niemedycznych,
- j) przychodów z operacji finansowych – uzyskanych odsetek,
- k) przychodów z operacji finansowych – dodatnich różnic kursowych,
- l) pozostałych przychodów operacyjnych,
- m) pozostałych przychodów operacyjnych – odpisów amortyzacyjnych,
- n) zysków nadzwyczajnych.

8.1.1 Źródłem przychodów Instytutu są przychody uzyskane w związku z prowadzoną działalnością. Dofinansowanie działalności statutowej w formie dotacji jest przychodem działalności statutowej.

8.1.2 Przychody ze sprzedaży ewidencjonowane są metodą memoriałową, księgując wszystkie osiągnięte przez Instytut przychody oraz obciążające ją koszty związane z tym przychodem.

8.1.3 Pozostałe przychody operacyjne i przychody finansowe klasyfikowane i ewidencjonowane są zgodnie z ustawą o rachunkowości.

8.1.4 Otrzymane darowizny zaliczane są do pozostałych przychodów operacyjnych lub do międzyokresowych rozliczeń przychodów a w przypadku dookreślenia sposobu wydatkowania odpowiednio odniesione również w koszty Instytutu.

8.1.5 Na koniec roku obrotowego salda przenosi się na wynik finansowy.

8.2 Koszty

8.2.1 Ewidencją kosztów obejmuje się wszystkie ponoszone przez NIGRIR koszty, z uwzględnieniem kryterium rodzajowego.

Ewidencja kosztów dostosowana jest do potrzeb działalności Instytutu i jest prowadzona na kontach zespołu „4”- dostosowuje układ rodzajowy kosztów do specyfikacji prowadzonych działalności z równoczesną ewidencją na kontach zespołu „5”. do których są przypisane Ośrodki Powstawania Kosztów. Konta zespołu „5” dzielą się ze względu na status działalności: podstawowy, pomocniczy i zarządu.

- a) W celu ustalenia kosztów OPK dokonuje się ewidencji kosztów bezpośrednich tych OPK zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 października 2020 r. w sprawie zaleceń dotyczących standardu rachunku kosztów u świadczeniodawców (Na podstawie art. 31lc ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398, 1492, 1493, 1578 i 1875).
- b) Ewidencja kosztów według kryterium rodzajowego – zespół kont 4 jest prowadzona zgodnie z załącznikiem nr 5 do rozporządzenia. Szczegółowa ewidencja kosztów w układzie rodzajowym jest prowadzona na kolejnych poziomach kont analitycznych
- c) Ewidencjonowanie kosztów świadczeń zdrowotnych rzeczowych następuje w momencie najbliższym rzeczywistemu ich zużyciu.

- d) Wszystkie koszty przypisuje się do tych OPK, w których są realizowane świadczenia opieki zdrowotnej lub czynności, z którymi koszty te są związane. Koszty osobowe są ujmowane proporcjonalnie do pracy wykonywanej na rzecz poszczególnych OPK.
- e) Koszty bezpośrednie, których nie można przypisać do OPK w sposób jednoznaczny na podstawie dokumentów źródłowych, są przypisywane według standardowych rozdzielników kosztów wspólnych, określonych w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

8.2.2 Dla kont „5” o statusie „pomocniczym” został ustalony plan rozliczenia kosztów bezpośrednich tych ośrodków na ośrodki podstawowe znajdujące się w planie rozdziału proporcjonalnie do wartości kluczy. Koszty te rozliczane są metodą proporcjonalnego rozliczania kosztów, obejmującego następujące etapy:

- 1) etap I - ewidencja kosztów bezpośrednich OPK „pomocniczego”
- 2) etap II - alokacja kosztów pośrednich, wynikająca z kosztów OPK działalności pomocniczej na rzecz innych OPK,
- 3) etap III - alokacja pozostałych kosztów pośrednich, wynikająca z kosztów OPK działalności podstawowej, w tym kosztów OPK proceduralnych na rzecz OPK, dla których realizowały usługi zgodnie z rozporządzeniem.

Poszczególne etapy alokacji kosztów między OPK mogą być przeprowadzane w jednym lub kilku podetapach, w zależności od złożoności zidentyfikowanych relacji między OPK.

8.2.3 W celu określenia kosztów pośrednich OPK dokonuje się alokacji kosztów OPK działalności pomocniczej.

8.2.4 Na koszty OPK działalności pomocniczej składają się:

- a) koszty bezpośrednie poniesione w tym OPK;
- b) koszty pośrednie przypisane z innych OPK działalności podstawowej

i pomocniczej, wykonujących usługi na rzecz tego OPK.

- c) Alokacja kosztów OPK działalności pomocniczej, o których mowa w ust. 8.2.2, na rzecz innych OPK, dla których świadczy usługi, jest dokonywana w taki sposób, aby wszystkie koszty działalności pomocniczej zostały alokowane na te OPK.
- d) Dla każdego OPK działalności pomocniczej ustalony został klucz podziałowy, zgodnie ze standardowymi kluczami podziałowymi służącymi rozliczaniu kosztów działalności pomocniczej
- e) Stawka kosztów na jednostkę przyjętą jako klucz podziałowy stanowi iloraz całkowitych kosztów OPK działalności pomocniczej i całkowitej liczby jednostek przyjętego klucza podziałowego.
- f) Wysokość kosztów usług realizowanych przez OPK działalności pomocniczej na rzecz innych OPK ustala się jako iloczyn liczby jednostek klucza podziałowego przypisanych do danego OPK i ustalonej stawki kosztów na jednostkę przyjętego klucza podziałowego.

8.2.5 Alokacja kosztów OPK działalności podstawowej, w tym OPK proceduralnych, świadczących usługi na rzecz innych OPK, jest dokonywana w taki sposób, aby wszystkie koszty OPK zostały alokowane na rzecz OPK, dla których były świadczone usługi, przy zastosowaniu kluczy podziałowych zgodnych ze standardowymi kluczami podziałowymi służącymi rozliczaniu kosztów działalności podstawowej, w tym OPK proceduralnych, określonymi w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

8.2.5.1 Na koszty OPK proceduralnego składają się:

- a) koszty bezpośrednie poniesione w tym OPK;
- b) koszty pośrednie przypisane z innych OPK działalności pomocniczej i podstawowej, wykonujących usługi na rzecz tego OPK.

Do alokacji kosztów OPK proceduralnych stosuje się koszty wytworzenia

procedur medycznych, które są wycenione według rzeczywistych kosztów zużytych zasobów. W przypadku braku możliwości zastosowania wyceny według rzeczywistych kosztów zużytych zasobów zastosowano wycenę na podstawie kosztów typowo zużywanych zasobów materiałowych i osobowych.

Sposób wyceny procedur medycznych na podstawie kosztów typowo zużywanych zasobów materiałowych i osobowych jest uzależniony od sposobu naliczania kosztów pośrednich procedury medycznej:

- proporcjonalnie do czasu trwania procedur medycznych lub
- na podstawie jednostki kalkulacyjnej.

Przy alokacji kosztów OPK proceduralnego przyjmuje się, że przypisane bezpośrednio koszty świadczeń zdrowotnych rzeczowych przenosi się na OPK odpowiednio do miejsca ujęcia przychodu i nie stanowią one kosztu wytworzenia procedury medycznej.

Koszty osobowe personelu zaangażowanego w wykonanie procedury medycznej ustala się na podstawie czasu trwania procedury oraz stawki wynagrodzeń tego personelu wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, zgodnie z metodyką określoną w pkt 3 załącznika nr 9 do rozporządzenia.

Koszt pośredni procedury medycznej jest wyliczany zgodnie z przyjętym sposobem wyceny wskazanym w rozporządzeniu.

Jednostkowy koszt wytworzenia procedury medycznej stanowi suma jego jednostkowego kosztu bezpośredniego oraz kosztu pośredniego.

8.2.6 Koszty zarządu gromadzi się na OPK zarządu i stanowią one sumę kosztów bezpośrednich tych OPK i kosztów alokowanych z innych OPK. Koszty zarządu, są rozliczane w ostatnim etapie ustalając koszty własne sprzedaży przy zastosowaniu klucza podziałowego - kosztów wytworzenia (z wyłączeniem leków biologicznych).

- 8.2.7 Koszt własny sprzedaży OPK stanowi suma kosztu wytworzenia OPK działalności podstawowej ustalonego zgodnie z § 4 rozporządzenia oraz alokowanych kosztów zarządu.
- 8.2.8 Koszty zaksięgowane na kontach zespołu „4” przenoszone są na bieżąco, równoległe do zapisów na konta zespołu „5” za pośrednictwem konta „490” - rozliczenie kosztów.
- 8.2.9 Koszty poszczególnych rodzajów działalności dotyczące przyszłych okresów zakwalifikowane jako czynne rozliczenia międzyokresowe i ewidencjonowane są poprzez konto „640”.
- 8.2.10 Przeksięgowanie kosztów rodzajowych od 400 do 409 na wynik finansowy „860” dokonuje się na dzień bilansowy.
- 8.2.11 Pozostałe koszty operacyjne i koszty finansowe klasyfikowane są zgodnie z obowiązującą ustawą. Na wynik finansowy przenoszone są na dzień bilansowy.
- 8.2.12 Koszty Zarządu gromadzi się na OPK zarządu i stanowią one sumę kosztów bezpośrednich tych OPK i kosztów alokowanych z innych OPK. Koszty Zarządu rozdzielane są na ośrodki występujące w ich planach rozdziału.

9 Sprawozdanie Finansowe

- 9.2 Sprawozdanie finansowe jest sporządzane w oparciu o art. 45 do 48 i art. 52 ustawy o rachunkowości.
- 9.3 Zgodnie z art. 64 ustawy o rachunkowości Instytut podlega badaniu sprawozdania finansowego, którego celem jest wyrażenie przez biegłego rewidenta pisemnej opinii wraz z raportem o tym, czy sprawozdanie finansowe jest zgodne z zastosowanymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy badanej jednostki.
- 9.4 Roczne sprawozdanie finansowe oraz informacje o zarządzaniu składnikami mienia trwałego Instytutu dyrektor podaje do informacji publicznej na stronie

podmiotowej ministra nadzorującego w Biuletynie Informacji Publicznej, niezwłocznie po zatwierdzeniu sprawozdania przez tego ministra. (art. 37 ust. 3 ustawy o instytutach badawczych)

9.5 Sprawozdanie finansowe Instytutu jest zatwierdzane przez Ministra Zdrowia, (art. 18 ust. 13 ustawy o instytutach badawczych) nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego (art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości).

9.6 Rada Naukowa Instytutu opiniuje sprawozdanie finansowe. (art. 29 ust. 2 ustawy o instytutach badawczych).

Powyżej opisane zasady – polityka rachunkowości wraz z załącznikami obowiązują od 1 stycznia 2021r.

